

Î N C H E I E R E

27 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Biroul Vamal Centru și Societatea cu Răspundere Limitată „Orhei-Vit” (reorganizată prin transformare din Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vit”),

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vit” împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea despăgubirii pentru prejudiciul material cauzat,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel declarate de Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vit” și Biroul Vamal Centru, și a fost menținută hotărârea din 08 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La data de 09 iunie 2016, SA „Orhei-Vit” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea despăgubirii pentru prejudiciul material cauzat și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, în anul 2012 SA „Orhei-Vit” a efectuat importul de zahăr din sfeclă de zahăr din Republica Belarusi, producător OAO „Слутский сахарорафинадный комбинат” (or. Slutsk, reg. Minsk), în valoare totală statistică de 926 128,04 lei, în acest sens fiind depuse declarațiile vamale nr. 7006I1540 din 26.06.2012, nr.7006I1645 din 06.07.2012, nr.7006I1664 din 09.07.2012, nr.7006I1708 din 12.07.2012 și nr.7006I1711 din 13.07.2012.

A menționat că, importurile au fost efectuate cu aplicarea taxei vamale zero, în conformitate cu Acordul CSI din 15.04.1994 privind crearea zonei de comerț liber (în vigoare la data efectuării importului), ratificat prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 220-XIII din 22.09.1994 și Acordul bilateral între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Belarusi cu privire la comerțul liber din 16.06.1993.

Ulterior, în rezultatul auditului postvămuire au fost emise Actul de audit postvămuire nr.18 din 31.07.2012 și Decizia de regularizare nr.35 din 25.07.2012, conform cărora SA „Orhei-Vit” a fost obligată să achite taxa vamală și penalitatea în sumă totală de 755 211, 06 lei.

Reclamantul a specificat că prin decizia Curții Supreme de Justiție nr. 3ra-1270/13 din 09 octombrie 2013, Actul de audit post-vămuire nr.18 din 31.07.2012 și Decizia de regularizare nr. 35 din 25.07.2012 au fost anulate ca fiind ilegale.

În continuare a relatat că peste o perioadă de doi ani după realizarea importurilor, Biroul Vamal Chișinău a efectuat repetat un control postvămuire, prin reverificarea declarațiilor vamale, fiind întocmit procesul-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr.42/2-R din 11.04.2014, în baza căruia a fost emisă decizia de regularizare nr.235 din 29.04.2014 prin care a fost obligată SA „Orhei-Vit” să achite suma de 895 393,51 lei formată din suma taxelor vamale, impozitele în mărime de 750 163,75 lei și penalitatea în sumă de 145 229,76 lei.

La data de 30.04.2016, SA „Orhei-Vit” a depus la Serviciul Vamal cerere prealabilă prin care a solicitat suspendarea și anularea actelor ilegale ale Biroului Vamal Chișinău.

Suplimentar, a menționat că, deși prin decizia de regularizare nr. 235 din 29.04.2014 a fost acordat un termen de 10 zile lucrătoare din momentul recepționării, pentru achitarea benevolă a sancțiunilor aplicate, la data de 05 mai 2014, Biroul Vamal Chișinău a executat silit decizia respectivă, prin extragerea din contul brokerului vamal al SA „Orhei-Vit” a sumei de 895 393, 51 lei, fapt ce a fost confirmat prin extrasul din fișa personală a decontărilor reciproce ale SA „Orhei-Vit”, prezentat de către Biroul Vamal Chișinău prin scrisoarea nr.6217 din 31.07.2015.

Astfel, prin răspunsul la cererea prealabilă nr.28/11-7966 din 29.05.2014, Serviciul Vamal a refuzat suspendarea și anularea deciziei de regularizare nr.235 din 29.04.2014.

Totodată, având în vedere faptul că prin încheierea Judecătoriei Botanica nr. 110/2014 din 15 mai 2014 a fost dispusă suspendarea executării deciziei de regularizare nr. 235 din 29.04.2014, SA „Orhei-Vit” a înaintat Serviciului Vamal demersul nr. 61-OV din 12.06.2014, prin care a solicitat restabilirea sumei de 895 393,51 lei în contul brokerului vamal al SA „Orhei-Vit”, cu scopul de a limita răspunderea Serviciului Vamal pentru prejudiciul cauzat întreprinderii, însă nu a primit nici un răspuns.

În consecință, suma de 895 393,51 lei a fost sustrasă din contul brokerului vamal al SA „Orhei-Vit” pe întreaga perioadă de examinare a litigiului în instanța de contencios administrativ.

Reclamantul a mai subliniat că, prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău nr.3-110/2014 din 10 decembrie 2014, a fost dispusă anularea deciziei de regularizare nr. 235 din 29.04.2014 și a procesului-verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 42/2-R din 11.04.2014 emise de către Biroul Vamal Chișinău și a fost obligat Biroul Vamal Chișinău să restituie SA „Orhei-Vit” suma de 895 393,51 lei încasată în baza deciziei de regularizare nr.235 din 29.04.2014.

Hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 10 decembrie 2014 a fost menținută în vigoare prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2015, rămasă irevocabilă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016.

Prin demersul nr. 50-OV din 22 aprilie 2016 înaintat către Biroul Vamal Chișinău și Serviciul Vamal, SA „Orhei-Vit” a solicitat executarea hotărârii judecătorești irevocabile și restituirea sumei de 895 393,51 lei.

În rezultat, Biroul Vamal Chișinău a adoptat decizia de regularizare nr.588 din 11.05.2016, privind restituirea sumei de 895 393,51 lei, care a fost executată la data de 18 mai 2016.

Astfel, reclamantul a afirmat că pe parcursul perioadei de la 05 mai 2014 până la 18 mai 2016, în baza unui act constatat ca fiind ilicit și anulat de către instanța de judecată, SA „Orhei-Vit” a fost privată de suma de 895 393,51 lei, fiindu-i cauzat în acest fel un prejudiciu material în mărime totală de 779 202,82 lei, format din suma de 216 341,79 lei ce constituie cheltuieli pentru utilizarea creditului bancar la achitarea taxelor vamale, dobânda de întârziere în sumă de 384 651,24 lei și devalorizarea mijloacelor financiare în sumă de 178 209,79 lei.

A solicitat, obligarea Serviciului Vamal și Biroului Vamal Chișinău să achite solidar în beneficiul SA „Orhei-Vit” despăgubirile pentru prejudiciul material cauzat în valoare de 779 202,82 lei, precum și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 30 000 lei.

Prin hotărârea din 08 noiembrie 2016 a Judecătorei Centru mun. Chișinău, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de SA „Orhei-Vit” și a fost încasat de la Biroul Vamal Chișinău în beneficiul SA „Orhei-Vit” prejudiciul material cauzat în sumă de 216 341,79 lei, ce constituie cheltuieli pentru utilizarea creditului bancar la achitarea taxelor vamale, iar în partea pretențiilor SA „Orhei-Vit” împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Chișinău privind încasarea solidară a prejudiciului compus din dobânda de întârziere în sumă de 384 651,24 lei, devalorizarea mijloacelor financiare în sumă de 178 209,79 lei și cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 30 000 lei, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 10 noiembrie 2016 și 15 noiembrie 2016, SA „Orhei-Vit” și Biroul Vamal Centru au declarat apel.

Prin decizia din 29 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel declarate de SA „Orhei-Vit” și Biroul Vamal Centru, și a fost menținută hotărârea din 08 noiembrie 2016 a Judecătorei Centru mun. Chișinău.

La data de 31 ianuarie 2018, Biroul Vamal Centru a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea admiterii cererii de chemare în judecată, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu actele judecătorești de dispoziție contestate, considerându-le neîntemeiate și ilegale, prin faptul că au fost emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

În acest sens, a menționat că acțiunile organului vamal au fost legale, având în vedere că, decizia de regularizare nr. 235 din 29 aprilie 2014, în calitate de titlu executoriu, urma a fi executată imediat și necondiționat, conform reglementărilor instituite de legiuitor.

La data de 15 februarie 2018, SRL „Orhei-Vit” (reorganizată prin transformare din SA „Orhei-Vit”), a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii cererii de chemare în judecată, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a cerințelor înaintate.

În susținerea recursului s-a invocat încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

A reiterat că, instanțele de judecată urmau să țină cont de faptul că, Biroul Vamal Chișinău a emis decizia de regularizare nr. 235 din 29 aprilie 2014 care a fost constatată ca fiind ilegală prin hotărâre judecătorească, și neîntemeiat, a extras din contul SA „Orhei-Vit” suma de 895 393, 51 lei, iar Serviciul Vamal în calitate de organ ierarhic superior, neîntemeiat a respins cererea prealabilă și nu a oferit nici un răspuns la solicitarea de a fi restituită suma respectivă.

Prin prisma art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 29 noiembrie 2017, dar date care ar conforma recepționarea deciziei de către recurenți la materialele dosarului lipsesc.

Prin urmare, recursurile declarate de Biroul Vamal Centru la 31 ianuarie 2018 și SA „Orhei-Vit” la 15 februarie 2018, sunt depuse în termen.

Prin referința din 12 iunie 2018, SRL „Orhei-Vit” a solicitat declararea ca inadmisibil a recursului Biroului Vamal Centru.

Prin referința din 22 iunie 2018, Serviciul Vamal a solicitat declararea ca inadmisibil a recursului SRL „Orhei-Vit”.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursurile declarate de Biroul Vamal Centru și SRL „Orhei-Vit” urmează a fi declarate inadmisibile, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de Biroul Vamal Centru și SRL „Orhei-Vit”, sunt declarative și nu justifică afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel.

Călăuzindu-se de prevederile art. 440 Cod de procedură civilă, completul a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 și anume lit. a), care expres prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În cazul de față, Completul constată că temeiurile inserate în cererile de recurs nu dezvăluie nicio aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

De altfel, argumentele invocate de către recurenți nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin urmare, recursul nu poate fi exercitat pentru alte motive decât cele prevăzute de lege, controlul judiciar fiind limitat, de regulă, numai la problemele de drept, fiind inadmisibilă repunerea în discuție a unor chestiuni de fond ce au fost soluționate de către instanțele de judecată.

În același timp, Completul reiterează că, prin prisma jurisprudenței Curții Europene, recursul trebuie să fie unul „efectiv”, atât în practică, cât și în drept. Un astfel de recurs este cerut pentru pretențiile care pot fi considerate ca fiind „serioase și legitime” (a se vedea Mitropolia Basarabiei și alții vs. Moldova, nr.45701/99, §137, ECHR 2001-XII). Totodată, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2001, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă în recursurile declarate asemenea aspecte nu se regăsesc.

Reieșind din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Biroul Vamal Centru și SRL „Orhei-Vit”, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile declarate de Biroul Vamal Centru și Societatea cu Răspundere Limitată „Orhei-Vit” (reorganizată prin transformare din Societatea pe Acțiuni „Orhei-Vit”), se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Iuliana Oprea